

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatálnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	— — — — —	8	Kor
Félévre	— — — — —	4	
Negyedévre	— — — — —	2	

— Hirdetések díjszabás szerint. —

Ö a feltámadás

és az élet.

A győzelem, amelyet a zsidók előkelő egyrészt törvénytelen büjtogatással, másrészt ugyanakkor a törvényre hivatkozó panasztevessel kivívtak, — örökre szóló képe marad annak a törvényhozásnak és törvénylátásnak, amely magát a törvényt teszi az igazságtalanságok eszközévé.

E győzelemre, mely kinban és vérben hagyta szegény áldozatát, húsvét vasárnapjainak hajnathasadásakor a feltámadás diadala következett a maga természetfölötti vonásaival.

Nincsen itten büntetésre gond. Az igazságtalanságok bosszúálló büntetésüül megmarad a bűnnek a bűn ö maga. A szegény Jézus feltámadása az, ami volt egész élete folyása:

Üdvözítő evangélium-hirdetés a szegényeknek, ámbátor a szegénység megszüntetése nélkül; enyhület a fardozóknak munkájuk sokasodása közben is; boldogság-jelentés az üldözötteknek, jóllehet utána százados üldözés dühöngött, amint azt kedves tanítványával, Jánossal együtt előre megjövendölte.

Feltámadásában a sirás vigasztalásra fordult; a békességesség Isten-fiúságot nyert; a könyörülő szív jutalma az irgalmasság lett; a tisztaszívűek meglátták az Istent akkor, amikor Róma fürdői márványtól és aranytól csillogtak és gyönyörűséget ontottak.

Feltámadása szerzi meg a türelmes megadást most is betegeinknek, amikor a kintől torzuló vonásaikat mosolygóvá változtatja. Légy áldott óh Jézus a vigasztalásért, amivel e változás a szülői szív sajongását nyugtatja gyermekének betegágya mellett!

Ezt a világ nem érti és nem érté-

keli, de Krisztus feltámadása az Istennek ajánlott türelmes szenvedés értékéről biztosít.

Bizonyos valóság, hogy Istennek Fia szenvedett és meghalt a keresztfán, de harmadnapra minden szenvedése szelíd dicsőségre fordult. Azóta a keresztényileg viselt fájdalmas szenvedés a természetfölötti világrend titokzatos kincseiből kapcsolódik, amiket moly meg nem rághat, rozsdá nem emészthet, amiknek elseje és legfőbbike Jézus kinszenvedése. Bizonyos valóság ez, mert Isten Fiának sem szenvedése, sem feltámadása nem történhetett hiába, hanem hogy legyenek követői, mint szent Lőrinc, a kedves és szellemes ifjú, aki vidám volt, amíg szép testét Krisztus hite miatt a rostélyon eleve-nen sütötték.

Őket akarta megdicsőíteni, és meg is dicsőíti.

Szporni János.

TÁRCA.

Jézus temetésének és feltámadásának szertartása az örmény egyházban. *)

I.

Jézus temetése.

Az örmény szertartás szerint Jézus temetése nagypénteken reggel hat órakor szokott megtartani. Amidőn a kepelés megtörtént, a papok rövid fehér ingben és fekete stolával, a szertartást végző pap pedig fekete paláttal, kezökben égő gyertyával, letérdelnek a sekrestyében — már megelőző napon — elhelyezett Oltáriszentség előtt, melyet a pap az e célra készített oltárszekerényből kivesz. A pap az Oltáriszentséget megfűstöli; a kántor és a nép fájdalmas hangon megkezdi a következő éneket.

*) Amint Szamosújvárt szokták végezni.

Isten anyja Szűz Mária áll az ő egyszülött fiának keresztje mellett; keservesen könnyezve és szomorkodott szívvel; és így szól fájdalmas hangon: Oh jaj, oh jaj, Téged a kereszten látva, ezer fájdalom égeti anyádnak szívét.

Fiam, fiam, Jézus én fiam, Szűz anyád szemének fénye; az én egyetlen ártatlan bűnyom, mely bűnökért vagy most a kereszten. Oh jaj, oh jaj, stb.

Az angyalok születésedkor éneket énekelnek és Istennek a magasságban dicsőséget adának; és ime most a zsidók az én Uramat megverték és arcodat leköpdösék. Oh jaj, oh jaj stb.

Az inasakadttat megerősítetted, a bénának kezét meggyógyítottad; és ime most a keresztre emeltek, kezeidet és lábaidat átszegezték. Oh jaj, oh jaj stb.

Én egyetlenem a holtaknak életet, s köppöddel vissza adad a vaknak látását; miért feszítettek hát Téged keresztre a zsidók; és átkozottul elárultak a halálra. Oh jaj, oh jaj stb.

Ime teljesedett a Te igéd Simeon, ime az én Szívemet átjárta a tör; mert az én egyetle-

nem ártatlanul szenved, csúfosan megostorozva a katonáktól. Oh jaj, oh jaj stb.

Elsőtétedett a nap és hold, a csillagok fénye a világosságtól megfosztatott, midőn minden lénynek teremőjét, meztelenül keresztre fel-emelték. Oh jaj, oh jaj stb.

Bár engedne valaki kereszted mellé, oh bár tudnék Hozzád közeledni; teremő kezedet megcsókolni és könyeimet véreddel elegyíteni. Oh jaj, oh jaj stb.

(Ezután a pap kezébe veszi az Oltáriszentséget és azt fekete fátyollal leborítja. Kifordul a nép felé és egy részét a szentségtartónak kitararja és mély hangon mondja:)

Mindnyájunknak ajándékadóját,

(A kántor és a nép folytatja:)

ma kérték ajándékba Pilátustól és aki a világosságot mint takarót szétárasztja, beleegyez-zik, hogy József őt betakarja.

(Ezt háromszor ismétli a pap és a nép, mialatt a pap az oltáriszentséget egészen kitararja. A harmadszori éneklés után megindul a menet az elkészített sírhely fele, elől haladnak

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

.. A legjobb hírnévnek örvendő és legregőbb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára ..

Arjegyzék kívánatra ingyen és bermenve.

A NAGYVILÁGBÓL.

Egy közeledő jubileum.

Az „Erdélyegyházmegyei papok Misszió-Egyesülete” ezen évben töltötte be fennállásának tizedik évét. Ugyanis az erdélyi egyházmegyében különösen gróf M a j l á t h G. Károly püspök kormányzása óta, mind sürűbben tartottak missziókat a lazaristák és a Jézustársaságának tagjai. De más egyházmegyékben való elfoglaltságuk miatt nem egyszer voltak kénytelenek a szent missziót kéro főpásztorok és híveknek tagadó választ adni; azért úgy a főpásztor szívében, mint az egyházmegyei papok között az az óhaj merült fel, hogy az egyházmegyei világi papság köréből alakuljon egy misszió-egyesület. Ez az óhajtas 1901-ben valósággá lett. Mikor t. i. a kegyes főpásztor értesült arról, hogy a pécsi egyházmegyében az odaváló, minden üdvös eszméért lelkesülő világi papság által 1909-ik évben alakult misszió-egyesület bevált, végre elkezdett tartotta a gondjaira bízott egyházmegyében is szervezni ilyen egyesületet. Az egyesület alapszabályainak összeállításával azonnal meg is bízta id. S z a b ó György nagyenyői alesperes-plébános, ki már azelőtt néhány paptársával és sz. Ferencrendi szerzetessel együtt pár plébániában sikeres missziót tartott. Nevezett alesperes-plébános az elkészített alapszabálytervezetet az egyházmegyei papság között köröztette, hogy ez közölje vele véleményét és ószinte nézetét. A tervet általában helyeselték, sokan lelkesedtek érte és erre Csíksomlyón, az ottan tartott szokásos papi szentgyakorlatok bevezése után, a csodatevő segítő Szűz Anya védőszárnyai alatt, 1901. év július 19-én az „Erdélyegyházmegyei papok Misszió-Egyesülete”

megalakult és ugyanazon év szeptember hó 20-án 3480. szám alatt az egyesület alapszabályait a főpásztor kegyesen jóvá is hagyta.

Ezen alakuló közgyűlésen a többi között jelen voltak: a mostani szekesfehérvári püspök: dr. P r o h á s z k a Ottokár, ki a papi szentgyakorlatokat vezette és az alakuló gyűlést is megnyitotta, dr. R o t t Nándor, akkor még mindketten esztergomi theologiai tanárok, kiket a közgyűlés tagjai nagy lelkesedéssel az egyesület tiszteletbeli tagjainak választottak meg.

Az egyesület megalakulása után azonnal több helyről kérték missziót; a főpásztor gondja pedig odairányult, hogy azon esperesi kerületek plébániáiban, melyeket bérmlás céljából meglátogat, közvetlenül e látogatást megelőzőleg lehetőleg missziót tartassanak.

Nem kis nehézséget okozott azonban a kért számos misszió megtartásában az egyesület tagjainak kevés száma és ezeknek is saját, sok filiával és iskolával bíró plébániájukban való elfoglaltságuk, de azért lehetőleg igyekeztek a meghívásoknak eleget tenni és épen a misszió-egyesület tagjainak ezen kevés száma és elfoglaltságuk miatt, de másrésztől több helyen a lelkesek és hívek kívánságának és óhajának is eleget akarván tenni, sokszor vette és veszi mosl is igénybe az egyesület a lazaristák, Jézustársasági és az egyházmegye területén levő szentferencndi atyáknak szives segítségét is, kik mindig készséggel sietnek e nehéz munkában az egyesület segítségére.

Az egyesület megalakulása óta volt szent misszió:

1. a hegyaljai esperesi kerületből 2 plébániában 5 misszió, az egyesület alakulása előtt — plébániában — misszió;
2. a bányavidéki esp. ker. 2 plébániában 2 misszió, az egyes. alakulása előtt — plébániában — misszió;
3. a bareasági dékánsg és sepsimiklósvári esp. ker. 1 plébániában 1 misszió, az egyes. alakulása előtt 5 plébániában 5 misszió;
4. a szabeni dekánság és fogarasi esp. ker. 1 pléb-

bániában 1 misszió, az egyesület alakulása előtt 1 plébániában 1 misszió;

5. az alesiki esp. ker. 11 plébániában 15 misszió; az egyesület alakulása előtt 2 plébániában 2 misszió;
6. a felségi esp. ker. 13 pléb. 13 misszió, az egyesület alakulása előtt 2 pléb. 2 misszió;
7. az erzsébetvárosi esp. ker. 1 pléb. 1 misszió, az egyesület alakulása előtt 1 pléb. 1 misszió;
8. a gyergyói esp. ker. 4 pléb. 5 misszió, az egyesület alakulása előtt 8 pléb. 8 misszió;
9. a hunyadi esp. ker. 4 pléb. 4 misszió, az egyesület alakulása előtt 1 pléb. 1 misszió;
10. a kézdiorbai esp. ker. 16 pléb. 18 misszió, az egyesület alakulása előtt 2 plébániában 2 misszió;
11. a kolozsdobokai esp. ker. 2 pléb. 2 misszió, az egyesület alakulása előtt 1 pléb. 1 misszió;
12. a kükküllői esp. ker. 2 pléb. 2 misszió, az egyesület alakulása előtt 1 pléb. 1 misszió;
13. a marosi esp. ker. 12 pléb. 18 misszió, az egyesület alakulása előtt 3 pléb. 3 misszió;
14. a belsőszolnoki esp. ker. 6 pléb. 6 misszió, az egyes. alakulása előtt — pléb. — misszió;
15. a tordai esp. ker. 3 pléb. 3 misszió, az egyes. alakulása előtt 1 pléb. 1 misszió;
16. az udvarhelyi esperesi ker. 13 plébániában 13 misszió, az egyesület alakulása előtt 4 plébániában 4 misszió.

Összesen: 96 plébániában 109 misszió, az egyesület alakulása előtt 32 plébániában 32 misszió,

melyből az egyesület tagjai végeztek 35-öt. (Ezenkívül a lazaristákkal közösen 9-et, a sz. ferencrendiekkel 10-et.)

a l a z a r i s t á k végeztek 27-et, az egyesület tagjaival közösen 9-et, összesen 36-ot;
a Jézustársaság tagjai 13-at;
a sz. Ferencrendiek 13-at, az az egyesület tagjaival közösen 10-et, összesen 23-at;

a d o m o k o s r e n d i e k 2-öt.

Renováció volt 16.

Az egyesület alakulása előtt volt 32 sz. misszió.

Ebből a lazaristák tartottak 18-at; a Jézustársaságnak tagjai 10-et; az egyesület tagjai 1-et; a sz. Ferencrendiekkel együtt pedig 3-at.

a hívek, kezökben égő gyertyával. Mig a ment tart, éneklük.)

Mindnyájunknak életadója, ma tétetik új sirba, és a halhatatlanságnak kincse a papok gyűrűivel megpecsételtetik.

A teremtmények szabadítója Krisztus ma tétetett új sirboltba; akit áldanak az égi seregek énekkel, őriztetik a katonáktól.

Az örök élet Krisztus, ma kéretett mint halott Pilátustól; és ki Ádám meztelenségét betakarta, engedí magát Józseftől betakartatni.

A halhatatlanságot adó Krisztus, ma a halál poráig megalázta magát; és aki megközelíthetetlen világosságban lakik, testileg eltemetett a földnek szívébe.

Az igazságnak napja Krisztus, ma sötét verembe tétetett; és az Atya dicsőségének sugara, kövel záratott el a földre.

Szűz teste Krisztusnak, ma tétetik a szűz sirboltba; és a pokol félelmének eloszlatója a papok gyűrűjével megpecsételtetik.

Mindenek Teremtőjének éber természete ma nyugszón a halandók között; és aki álmatlanul őrsi Izraelt, katonák által őriztetik.

A teremtmények öröme Krisztus ma siratatják a szomorkodóktól; és a halhatatlanságnak illata megfűstöltetik a jámbor olajthozóktól. (A sirhoz érve, éneklük a következőt:)

A te híved József, Pilátustól kéré, engedné át az Úrnak testét.

Az enyészhetetlen isteni testet szent vásonba takará és sirba helyezé.

Ki teremtoje vagy a teremtményeknek, nyughelyed a kerubok között, kövel pecsételtettél a földre.

(A pap leteszi az Oltáriszentséget, megfűstöl, ezalatt a kántor éneklük:)

Háláljuk, oh Ige, a te szenvedésedet és dicsőítjük e te nyugalmadat a sirban. Hogy értünk túrtél Isten.

Valóban áhitattal tekintették az angyalok a te keresztre feszítettésedet.

(Ekkor a pap kezébe veszi a feszületet, feketelappal letakarja és a nép felé fordulva mondja:)

Kereszted előtt Krisztus tédert hajtnak (a kántor és nép feleli:)

És a Te szenvedésedet magasztaljuk és temetésedet dicsőítjük. Jöjjetek hívek, boruljatok térdre a mi Istenünk Krisztus előtt; mert eljött és a keresztet nyújtott ajándékot a világnak.

(Ezt háromszor éneklük, a pap részletekben kitarja a feszületet. A harmadszori éneklés után a pap a feszülettel megáldja a népet, azután leteszi a sirhelyre, megfűstöl és megcsokolja. A többi papok és a nép is megcsokolja a feszületet. Mig ez a kereszt-csokolás történik, a kántor éneklük:)

Dicsőség szent keresztnek és áldás. Dicsőség szent temetésnek és áldás. Kinyilatkoztatott nekünk a Te arcodnak világossága és örömet nyújtottál a mi szíveinknek. A buzánok, bornak és olajnak gyümölcsével elégtetted ki őket. Dicsőség szent keresztnek és áldás. Dicsőség és imadás az Atyának és Fiúnak és a Szentléleknek. Most és mindörökkön örökké. Dicsőség szent keresztnek és áldás.

(A kántor mondja:)

Kérjetez mindnyájan hitte az Úrtól, hogy irgalmasságának kegyelmét terjessze reánk. Mindenhátó Úr éltsz és könyörülj.

(A pap mondja:)

A Te nagy és csodálatos temetésed előtt Krisztus mi Istenünk tédert hajtának az angyalok seregei; mert egyedül Te vagy halhatatlan, lakozván a világosságban. És mi porból lett teremtményeid aláztos félelemmel térdre borulunk: szent, csodálatos és győzelmes temetésedet áldjuk és dicsőítjük. És az égi seregekkel mutatunk Neked áldást és dicsőséget az Atyával és Szentlélekkel egyetemben, most és mindörökkön örökké. Amen. Miatyánk. Üdvözlégy.

II.

Jézus feltámadása.

Nagyszombaton d. u. 6 órákor veszi kezdetét a feltámadási szertartás. A papság díszes fehér ruhában vonul a sirhelyhez. A pap megfűstöl az Oltáriszentséget és megkezdik a következő dicsőítményt:

Dicsőség nekzed szent Háromság, egylényegű Istenség és előbb való mint az örökkévalóság. Most és mindörökké.

(Ezt háromszor ismétlik. Azután:)

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek most és mindörökkön örökké.

P a p: Uram irgalmaz.

K á n t o r: Krisztus irgalmaz.

P a p: Uram irgalmaz. Miatyánk.

P a p: És ne vigy minket a kísértetbe.

K á n t o r: De szabadíts a gonosztól.

P a p: Feltámadásodnak Krisztus. Alleluja.

K á n t o r: Ég és föld örvidenek. Alleluja.

P a p: Az Úr veletek.

K á n t o r: És a te lelkeiddel.

A sz. missziók tartása alatt több községben különféle ajtások társulatok alakultak.

Egy néhány községben még volt sz. misszió, de ezeket a lelkészek az egyesület körén kívül, ennek értesítése nélkül tartották. Egy pár helyről pedig a jelentés még nem érkezett be.

Sz. misszió az egyházmegye 109 plébániájában volt, nem volt 125-ben, tehát még sok munka vár az egyesület tagjaira.

Az egyesületnek nincs vagyona. Egy korona tagsági díjból, — melynek befizetésére az úgynevezett pártolótagok kötelezték magukat, — alig foly be évenként 3—4 korona, pedig az anyagi kérdés döntő szerepet játszik a missziók ügyében, mert nem lehet kívánni, hogy akik a nehéz munkában részt vesznek, azok az úti és egyéb költségeket is fedezzék. Egyes jötevők kisebb-nagyobb összeggel egy párszor segélyezték ugyan az egyesületet, de ezen segélyek alig voltak elegendők egy két misszió költségeinek fedezésére, ezeket magánpénztárából rendszeres kegyelmes Püspökatyánk szokta fedezni, mely aldozatán kívül mindig éleken érdeklődik az egyesület ügyei iránt s így az ő józágának köszönheti azon kiváló szerencsét és kitüntetést is, hogy midőn 1905. év január havában Rómában időzött, a január 12-iki kihallgatás alkalmával szentséges Atyánk, X. Pius pápa, a misszió-egyesületnek áldását küldötte s a szükséges feltételek teljesítése mellett, mindazon bücsukat engedélyezte, amelyekkel a lazaristák, missziók alkalmával a keresztet és emléktárgyakat megáldani szokták.

E kimutatásból látszik, hogy ezen egyesület fennállása óta a halhatatlan lelkek javára, hol közvetlen, hol közvetve, mások buzgó közreműködését felhasználva, igyekezett megtenni, amit tagjainak csekély száma, elfoglaltsága és nagyon szűk anyagi körülményei mellett megtehetett. Az alapszabályok pontos keresztülviteleben előforduló nehézségen, a tíz év alatt tapasztalt hiányokon segíteni, könnyíteni, — mivel a gya-

P a p: Könyörögjünk. Mi Urunk Jézus Krisztus igaz Isten és tökéletes ember, ki mint Isten halhatatlan lévén, megtestesülésedkor magadra vetted, hogy testeddel megízleld a halált és eltemetvéssel a földnek szívébe; mellyel igaz áldozat lettél és az engesztelés áldozata menyei Atyád megengesztelésére és hogy visszafizeds az Ő igazságosságának a végtelen tartozást. Azért jóságos Úr, mutasd meg arcodat nekünk, kelj fel Uram Istenem és segíts nekünk, miként mondá a te szent apostolaidnak, hogy ismét viszontlátod őket és örvideni fog a ti szívetek; mert meg fogunk erősíteni a általános föltámadás hitében; mellyel a mi üdvösségünk reményében megerősödvé, a Te isteni szeretetedben részesülünk. És a te dicsőséges feltámadásodnak öröme, minden lelki és testi szükségünkben erősen tartson meg minket. Megváltottál minket Uram, a Te drága véreddel és most a Te csodálatos feltámadásod által emelj fel minket, hogy élvezhessük a Te örök jóságodat Krisztus, mi Istenünk, ki áldott vagy az Atyával és Szentlélekkel most és mindörökkön örökké. Amen.

(Ezután a pap kezébe veszi az Oltáriszentséget és a nép felé fordulva csendes hangon mondja:)

Krisztus feltámadt, feltámadt halottaiból. (Ugyanezt feleli a kántor és a nép. Ez ismételtetik háromszor, mindig magasabb hangon. Harmadzori ismétléskor megindul a körmenet, mely alatt éneklik:)

Reggel hajnalban asszonyok menének a sírhoz, mondván: Krisztus feltámadt halottaiból. És nekik mondá az angyal: mit kerestek az

korlat már sokra tanított, — a nyári papi sz. gyakorlatok után tartandó közgyűlésnek lesz a feladata.

E rövid ismertetést hálás köszönettel s azon imával fejezem be, hogy a jó Isten fizesse meg mindazoknak fáradságát, kik a hívek lelkiüdvének előmozdításában az egyesületnek segítségével voltak, ezt anyagilag is segítették.

Adja Isten, hogy a kegyes főpásztornak hathatós védelme által erősödvé, működése úgy az egyesület tagjaira, mint a hívekre nézve még áldásosabb legyen a jövő évtizedben.

INNEN-ONNAN.

A magvetés mestere. *)

Igaza van a liberális lapoknak; gróf M a j l á t h Gusztáv Károly, az erdélyi püspök egy minden tekintetben új, illetve újraeledő s épen azért sokak szemében szokatlan irányzatnak a képviselője Magyarországon. Ujraeledő az az irányzat nálunk, melynek könnyen észrevehető jelszava: India nagy apostolának, X Szent Ferencnek felkiáltása: „Da mihi animas . . .” A lelkek keresésének nagy missziója, ellenállhatatlan impulzusa, mely az egyházat alapozó első keresztény századok lelkipásztorainak szívében lobogott, mintha újra tüzesedni kezdene a jöze-finisztikus korszak sok tekintetben még eltávolíthatatlan és minden meletget, minden szikrát elfojtó hamuja alatt.

Ezerszer szerencse s áldás az a vigasztaló jelenség, hogy ez a láng a főpásztorok szívet hevíti most s azok viszik szét nemcsak egyházmegyéjükbe. hanem az egész országba, hogy gyűtsanak vele, hogy melegítsenek a jó példa-

*) A „Szombathelyi Újság”-ból olvastuk és közöljük ezt a kedves megemlékezést.

élet a holtak között. Krisztus feltámadt halottaiból. Siessetek, oh szent asszonyok és beszéljétek el a tanítványoknak, mondván: Krisztus feltámadt halottaiból.

(Ezután megkezdik a szokásos „Feltámadt Krisztus e napon” éneket, míg a körmenet a templom ajtajához ér. Ekkor orgona kíséret mellett eléneklik a „Téged Isten dicsérünk”-et és a „Menynek Királyné Asszonya”-t, melyek után a pap mondja:)

Feltámadt az Úr a sírból. Alleluja.
K á n t o r: Ki érettünk keresztre feszített. Alleluja.

P a p: Feltámadásodnak Krisztus. Alleluja.
K á n t o r: Ég és föld örvidenek. Alleluja.
P a p: Az Úr veletek

K á n t o r: És a te lelkeddel.

P a p: Könyörögjünk. Úr Isten! Kinek irtalmassága megszámlálhatatlan és jóságának kincse végtelen, hálákat adunk szent Fölségednek minden ajándékaidért, kegyességed előtt szüntelen esdeklevén, hogy ki a hozzád folyamodók könyörgését meghallgatod, őket soha el nem hagyva, a jövendő jutalmakra előkészítsd.

Úr Isten! Ki szent Fiadnak, a mi Urunk Jézus Krisztusnak föltámadásával a világot megörvidendzteni méltóztattál, add kérünk, hogy az ő anyja Szűz Mária által az örök élet örömeit elnyerhessük. Ugyanazon Jézus Krisztus által. Amen.

(Végre a pap az Oltáriszentséggel áldást ad és azt megfüstölés után az oltárszékénybe behelyezi.)

Örményből fordította:

Esztegar Gergely.

adás, a megosztatlan szeretet, az önfeláldozó apostoli munka erejével.

M a j l á t h gróf a magvetés, a lélekgondozás mestere. Mit ér, ha kitarja karjait a fekete föld, ha nem jön magvető. Elfásulnak, megmerevülnek, kihülnek a felfordított hantok, ha újra nem ölelkezhetnek az apró kis s zemek melegengetésében.

„Az erdélyi püspök unokanagybátyjának, S z e g e d y György kamarásnak temetésére jött a mult vasárnap Acsádra. Miután leröta kegyeletét s elvégezte a fájdalom funkcióit, hét-főn megjelent a szombathelyi főgimnáziumban az ő kedves diákjai közt. A tanulóifjúság mindenütt kedves és ismerős előtte. Tudja, tapasztalja azt, hogy manapság ezer veszély közt él. De ebből az ifjúságból lesz az intelligens férfirtársadalom, amely kormányoz, igazgat, irányít és tanít egykoron.

Dél előtt 11 órakor telve van a gimnázium díszterme. Az emelvényen megjelenik az alacsonytermetű, szemüveges, szívet-lelket szelid szemeiben hordozó kegyelmes főpásztor alakja. Mielőtt beszélne, közelebb inti magához a diákokat, hogy szinte a szívverését is hallják meg s olvashassanak a lelkek szeretetének hevében égő arcáról is. Azután szólni kezd Szegedy György haláláról, az ő fiatal koráról, diákeveiről, a bold. Szűzről, az élet céljáról s a közvetlenül ható gondolatfűzés révén lassan-lassan, szinte észrevétlenül, a jobb, a szebb, a tava-szibb élet kapujához, a lélekgondozás öntudatához vezetli hallgatóit. A mindig készenlevés, a mindig ébrenlevő öntudat feltételeiről, a szent gyónásról s áldozásról beszél annyi szeretettel, oly nagy melegséggel, hogy pár pillanat alatt kiég a fiatal szívekből a közönyösség s a nyiladozó bizalom foglalja el a helyét.

Délután 3 órakor még beszélnek hozzátok, — fejezi be, — ezután, aki csak jön, mindenkit szívesen meggyóntatok. Ha kell, éjfélig gyóntatok, csak gyertek kedves fiaim. Mondjátok meg édesapátoknak is, hogy őket is szívesen látom, ha jönnek. (És mentek is.)

Dél előtt egymagában felkeresi a paragvári-utcai Gyermekekórházat. Áldást, vigaszt, szeretetet visz a kis szenvedők közé. Mosolygó arcra jár a kis ágyacskák közt. Az apróságok felülnek s kíváncsian néznek a „püspök bácsira,” aki megsimogatja őket, cukrokat ad nekik. A nagyobbakat meggyóntatja s szentképecsket hagy náluk emléken.

Soha sem felejtik ezt el.

Ebéd után már fel kettő tájban egymagában a Kálvária felé siet. A domb alatt kalapját hona alá veszi, kezében imakönyvével nem a lépesőn, hanem az oldalon lassan megy felfelé. A stációk előtt meg-meg áll. Csendesen imádkozik. Semmi sem árulja el magas méltóságát. Rövid szentségátogatásra betér a templomba is. Ott térdel közvetlenül a tabernakulum előtt. Tüzet vesz innen, apostoli erőt.

A portásnótól kérdezősködik az apácák felől, s így mutatja be magát: „Útas ember vagyok.”

Később felismerik, áldást kérnek. Ő pedig itt is mindenkinek ad egy kis emléktárgyat. És mikor bucsuzik, azt ismételteti: „Imádkozzanak, hogy jó püspököt kapjanak.”

A karmelitáknál skapulárét vásárolt és viszatért villamoson a főgimnáziumba. D. u. 3 órakor már ismét telve volt a díszterem. Most újra beszélt az ifjúsághoz úgy, mintha most diák volna ő is. Az ifjúság nagy veszedelmeire mutat rá. Az alkohol, a nikotin, a tisztátalan szív, a fertőzött szórakozások mérgét jelöli meg az önmegtágadás, a leküzdés keresztjével. Azután fél

4-től este 1/29-ig gyöntatta a felsőbb osztályukat.

Kedden reggel 1/28 órákor közös szent. áldozásban részesítette a diákokat, kiktől szent. mise után azzal vett búcsút, hogy ha Erdélybe hívja őket hivatásuk, vagy a székely havasok felé járnak, látogassák meg őt, s ne kerüljék el a házat.

Reggel 9 óra előtt azután ott várakozik a pályaudvar várótermében a pesti gyorsvonatra Horváth István kápt. helynök és Kárpáti Kelemen gimn. igazgató kíséretében. De a diákok is várakoztak reá, akik megtudták elutazásának óráját. Pár perc alatt megtelik a terem, s csókolják kezeit, könnyes szemekkel köszönik meg szeretetét. Ott tolongnak körülötte. A kegyelmes úr pedig mosolyog. Igen meghatja az ifjak ragaszkodása. Kinyitja utazó táskáját, s mivel már mindenből kifogyott, cukorkákkal viszonozza a nagy szeretetet. Háromszor is figyelmeztetni kell, hogy a vonat mindjárt indul. Alig tud megvárni. Kétszáz diák éljenzi harsogva, mikor vonatra száll. Mikor aztán a vonat megindul, kalaplengetve int neki búcsút az ifjúság.

Hát igen, ez egy új, talán szokatlan irányzat, de mindenki úgy van meggyőződve, egy nagyonszükséges irányzat. Csak az apostoli buzgalomnak ez a leereszkedő, lecsűrődő melegsége tudja csírába fakasztani a fagyos rögök közé vetett magot. Majláth Gusztáv gróf egy napot töltött köztünk és ez az egy nap felejthetetlen lesz az ifjúságra nézve. Nagy szívét a magas méltóság bitora nem veri a merev formáság és reprezentációs kimérség bilincseibe. Szívét édes anyjától, megboldogult Majláth György országbíró özvegyétől örökölte, akinek a gyulafehérvári palotában az a legnagyobb boldogsága, ha az erdélyi kispapok számára sajátkezűleg horgolhat meleg mellénykéket és jó téli harisnyákat. Érzí, tudja, hogy a materialista kor didergő emberei azoktól várják a legtöbb melegséget, akiknek legfőbb hivatása a kegyelem szikráinak szethordása az emberek között. Ezért járt közöttünk is, hogy ide is meghozza a lelki tavasz jó hírét, melegét.

Nem is irányzat ez, hanem az ősi kereszténység szellemének újraéledése. Az evangélium közvetítése, a lelkek keresésének, meggyógyításának korszerűségeket képező, áldással, kegyelemmel teljes módja.

Az apostolok járásának nagyszerű tanulsága ez.

Az affer. Vannak emberek, akiknek a becsülete annyira érzékeny, hogy a szellő lebbenésétől is meg van sérteve s akik talán nem is érznek jól magukat, ha becsületük állandóan meg nem volna sérteve. A társadalom hőbortjaihoz tartozik, hogy az érzékeny becsület hőseit tartalmazuk és jelentőségükön jóval túlbecsülik, ami a könnyen sérthető becsületű emberek számát alaposan megnövelte. Maholnap diplomáciai közbelépés is alig lesz képes a haragvó feleket bekére csendesíteni. Nem csoda, ha ilyen körülmények között ritkán akad valaki, aki a párbajra való kihívást a törvényekre, katolikus és szociális érzületére való hivatkozással megtagadja.

Annál nagyobb tiszteletet érdemel pl. Huszár Károly, aki az elégtételadást a fent említett okokból megtagadta, mint egy Nagy Sándor, ki a még fennebb említett szempontokból az elégtételkérés szükségét érezte.

Papgyűlölet. Rómában egy veszedelmes örült rállott az óltárnál gyülekező papokra. A merénylő a római rendőrség előtt a tettét engesztelhetetlen papgyűlöletével indokolta. Honnan van ez a papgyűlölet? Ezt már csak a „reakciós klerikalizmusnak” nagyhatalmú rendőrsége, a magyar szabadkőművesség fejtheti meg. Szerinte a lelki egyensúly megbillenését az okozta, hogy „a halálos ágyánál settenkedő reverendák” az egyház hatalmának gyarapítása végett magukhoz kaparintották a rokonoktól a merénylőt illető örökséget. Ennyi az egész. Ez az örültség oka.

A szabadkőművesség szempontjából csakugyan kár, hogy a beteg halálos ágyához nem szoktak hívni a nagypáholyok nagymestereit, hogy a szabadkőművesi vallás vigasztaló szavaival bátorítsák a haldoklót, hogy nincs Isten, nincs miért tőle félnie. Mert ha az Isten nélküli elmúlás gondolata megnyugtatná a lelkiismeretet, bizonyára a szabadkőműves perselyre hagná a haldokló csupa hálából azt a vagyont, amelyre többé úgy sincs szüksége. És nem volna ezután örültség a világon.

Levegőjűtő szekrények. Adatik tudtára a tisztelt közönségnek, hogy itt-ott a forgalmasabb pontokon pirosszínű, s órajelző tábláskával ellátott szekrények vannak a falhoz erősítve, tessék ezekben dobni a leveleiket. Ha mindeniket nem is, de a sürgősebbeket mindenesetre. Mert az ide dobott leveleket a vonatindulási idővel kapcsolatosan állítólag napjában többször kiszedik, erre nagyon vigyáznak.

Annyi bizonyos, hogy aki ezt elhiszi, sohasem dobott sürgős levelet a gyulafehérvári levegőjűtő szekrényekbe. (Beküldetett.)

HIRES.

— **Lapunk felelős szerkesztője:** S ó t h y Gyula, szentszéki tanácsos, lelkiigazgató, miután már hosszabb ideig fekvő beteg volt, egészségének helyreállítása végett három heti szabadságra szüleihez Tapolcára utazott.

— **Személyi hír.** D ö b r ö s s y Alajos pécsi székesegyházi kanonok, kiérdemült egyházmegyei tanfelügyelő mint püspök urunk kedves vendége hosszabb tartózkodásra a püspöki aulába érkezett.

— **Kitüntető kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi min. kir. miniszter K ó r ó d y Péter dr. székesegyházi kanonokot a műemlékek országos bizottságának levelező tagjává kinevezte. Kultúránk művészeti emlékei iránt munkásan érdeklődő tagtársunkat ez az kinevezés, aki 17 éven át buzgón teljesített régészeti egyesületi titkársága után még sok jó szolgálatot tehet hazai műemlékeink megmentése érdekében.

— **Megérdemelt kitüntetés.** Örömmel értesültünk arról az igazán megérdemelt kitüntetésről, mely Z i l z Julián dr. gyulafehérvári cs. és kir. ezredorost érte, midőn Őfelsége elrendelte, hogy a katonai egészségügy terén való kiváló és eredményes működéséért legfelsőbb elismerése tudtul adassék. Zilz dr. nemcsak humánus orvos, aki kispapjainkat odaadással kezel és szegény tanulóinkat díjtanul gyógyítja, hanem azon derék emberek egyike, akik buzgón teljesített élethivatásukat tudományos érdekekkel kapcsolják egybe. Külföldi szakfolyóiratokban közölt tudományos értekezései már szép kötetre mennek, s orvosi gyakorlatát állandóan tudományos célok is vezérik. Kitüntetése alkal-

mából 50 Kor-t jutott a városi keresztény szegények között leendő kiosztásra.

— **Kinevezés.** Püspök urunk K i c s i d Béla torjai káplánt parajdi lelkésznek, C s á n y i Kálmánt brádi lelkésznek, L e n c s Imrét holcmanyi lelkésznek kinevezte.

— **Áthelyezések.** Püspök urunk B o r s László plébánost Futásfalváról Kerelőszentpálra. S z é k e l y Károly alesperes-plébánost Zalatnáról Sepsiszentgyörgyre, M e l c z e r Károly lelkést Hoicmányról Szentágotára áthelyezte.

— **Megbízás.** Püspök urunk S i m o n f i József segédlelkést a kézdiszentléleki plébánia adminisztrálásával bízta meg.

— **Helyettesítés.** Püspök urunk B a g o l y Mihály kézdiszentléleki lelkést a kézdi-orbai és P u s k á s Gergely dicsőszentmártoni plébánost a küllői esperesi kerület főesperesi teendőinek ideiglenes vezetésével megbízta.

— **Nyugalalmazás.** B a r á c z y Albert szentszéki tanácsos, tövisi plébános, T ö z s é r László kerelőszentpáli plébános, S z i g e t h y Gyula parajdi lelkész nyugalmába vonultak, K o v á c s Károly tölcsvári lelkész pedig egészségének helyreállítása végett ideiglenesen nyugdíjaztatott.

— **Lelki gyakorlatok.** Az egyházmegyei központban a nagyhét a lelki megújulás munkás ideje volt. Püspök urunk atyai gondoskodásából úgy az Oltáregyesület tagjai, mint a gyulafehérvári katolikus férfiak méltóképen előkészülhettek a husvétii szentgyónáshoz. Mindkettőjüknek lelki gyakorlatot tartott T i c h y Sándor, missziótársasági áldozópap az irtalmas nővérek templomában. Közös volt a bevezető szentbeszéd és a „Szentóra”-ájtatosság április 9-én d. u. 6 órákor. Április hó 10., 11., 12.-én az oltáregyesület tagjainak napi ket szentbeszédjük volt, míg a férfiak konferenciái este 8 órákor voltak. A szentgyakorlatokat vezető misszionárius közvetlen, meggyőző szavai, odaadó és gondos lelkiatyai munkája üdvös eredménnyel járt, amint az megnyilatkozott azon szépszámú és épületesen buzgó közös szentáldozásban, amelyhez a lelki gyakorlatokat végzett nők és férfiak együttesen járultak nagyesütörtökön az ősi székesegyházban. Emlékeztül ide iktatjuk azt a jellemző meghívót, amellyel Püspök Atyánk a kath. férfiakat a lelki gyakorlatok végzésére szólította: „D. a. J. Kr. Minden katolikusnak a husvétii szent ünnepek közeledtével az Úr szent testét megtisztulással kell magához vennie, ha Krisztus Anyaszentegyházának élő tagja kíván lenni. Hogy ezen fontos lelki kötelességnek a kellő előkészülettel tehesünk eleget: ft. T i c h y Sándor missziótársasági áldozópap f. április hó 10., 11., és 12. napjain este 8 órákor az apácák templomában megtartja a nagybőjti lelki-gyakorlatot, amelyre a gyulafehérvári katolikus férfiakat szeretettel meghívom. A lelki gyakorlat bevezető szentbeszéde közösen az oltáregyesületével április hó 9.-én, vasárnap d. u. 6 órákor lesz az apácák templomában. A közös szentáldozás április hó 13.-án, nagyesütörtökön reggel 8 órákor lesz a várbeli székesegyházban; de azok, akik esetleg akadályozva vannak vagy gyöngélnének, reggel 7 órákor is áldozhatnak az apácák templomában. Gyulafehérvár, 1911. április 7.-én. † G u s z t á v Károly s. k. erdélyi püspök.”

— **Nagyhét és husvét.** Katolikus Anyaszentegyházunk a nagyhéten a világmegváltás megrázó eseményeinek emlékeztetőt őrli, amelyeknek szertartásai olyan meghatók és épületesek. Az isteni szolgálatnál egyesül valamennyi művészet, hogy a hívek lelkét a magaszatos események felséges légkörébe emelje. Ősi székesegyházunkban a hagyományos módon folytak

le a szent szertartások. Nagyszerdán: d. u. 3 órákor volt a gyászversenye. Nagycsütörtökön: d. e. 8 órától kezdve szentmise közös szentáldozással, olajszentelés, körmenet, oltárok levetkeztetése, lábmosás; d. u. 3 órákor gyászvecsernye. Nagypénteken: d. e. 9 órákor előszenteltek miséje, körmenet, német szentbeszédet mond **Lestyan József**, püspöki udvari pap; d. u. 3 órákor magyar szentbeszédet mond **Biró Ferenc**, gyászvecsernye. Nagyszombaton: d. e. 8 órákor tűz-, tömjén-, husvéti gyertya-, vízszentelés és szentmise; d. u. 1/2 órákor zsolozsma, 6 órákor feltámadási körmenet. Husvét első ünnepén: d. e. 7 órákor csendes szentmise husvéti eledelék szentelése, 9 órákor ünnepélyes szentmise, szentbeszédet tart **Zomorai Dániel** prelátus-kanonok, plébános, d. u. 3 órákor vecsernye. Hutvét második ünnepén úgy mint az első napon, szentbeszédet mond **Biró Ferenc**. A nagyhét három utolsó napján a szertartásokat végzi és a szentmisét mondja **Püspök Urunk**. Mindennap 1/2 órától gyóntatás van a székesegyházban.

— **Oltáregyesület kiállítása.** A gyulafehérvári központi oltáregyesület f. április hó 15—17. napjain az egyházi szerekből az irgalmas nővérek zárdájában kiállítást rendez. Lapunk előző számában értesülésünk alapján ugyanazt jeleztük volt, hogy ezen oltáregyesületi kiállítást pünkösdre halasztották, de mivel időközben a felmerült akadályt sikerült elhárítani, a jelzett kiállítást a kibocsátott nyomatott megfigyelő rendje szerint most husvétkor fogják megtartani. A kiállítást április hó 15. én, nagyszombaton 11 órákor **Püspök Urunk** megszenteli és megnyitja. A kiállításra, amely április hó 15., 16., 17. napjain d. e. 10 órától d. u. 5 óráig meglekinthető, ismételten föl hívjuk az érdeklődő közönség szives figyelmét. Belepdőj tetszes szerint, de tekintettel az oltáregyesület nemes céljaira: mellő, hogy mennél többen támogassuk szeretetadományainkkal annak üdvös működését.

— **Szeszélyes időjárás.** Kellemetlen meglepetést hozott ismét az április hónap, amely különben e hírhedt karakteréről minden időkből és mindenhol ismeretes. A márciusi üde melegtől szépen megindult természetet az ország minden részén ideig-óráig hólepel vontába: szomorúan emlékeztetve, hogy még nincs itt az édes kikelet. **Szilvániában**, ahonnan értesítés jött az aulába, oly mérvű volt a havazás, hogy a közlekedés is megakadt. A virágjokban pompázó fákat, a zöldelő mezőt, az új életre kelt természetet deciméternél nagyobb hó borította el, meghiusítva talán a jó gyümölcstermésként szép reményeit.

— **Püspöki körlevél.** Megjelent Püspök Urunk ez évi IV. számú körlevele, mely közli a kongregáció rendeletét, hogy a skapulárik helyett lehet érmet viselni, amely ugyanazon búcsúkkal és ugyanazon jelentőséggel van ellátva, mint a skapaláré. Ezen éremnek egyik oldalán az Úr Jézusnak képe van, amint szent-séges szívét feltárja, a másik oldalán pedig a Boldogságos Szűznek a képe van. Ezt az érmet valamennyi skapuláré helyett lehet viselni akár olvasón, óraláncon vagy bárhol magánál; kivételt képez egyedül a harmadrendűek skapuláréja, amely helyett nem lehet az érmet viselni. A körlevél közli az elhalálozott **Ferenczi Károly**, **Mártonffy Sándor** és **Zsigmond András** életrajzi adatait, azután pedig az egyházi személyzetben történt változásokat, az elemi iskolai tanszerek beszerzésére vonatkozó rendelet és a hivatalos pályázatokat. Végül kimutatást ad az erdélyegyházmegyei papságnak a

kisegítő alapba és a Szent László Társulat javára történt befizetéseiről, az egyházmegyei nyugdíjalapról és a nyugdíjat élvezőkről.

— **Főhatósági szünet.** Az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsa tekintettel a Gyulafehérvárt április hó 19.-én tartandó tanári kongresszusra, továbbá arra, hogy az április hó 11. ikei nemzeti ünnep hivatalos szünete a nagyhétre esett, a státus hét főgimnáziumában április hó 20-át főhatósági szünetnek rendelte.

— **Tanári kongresszus.** Az erdélyi róm. kath. státus középiskoláiban működő tanárok egyesülete, amint már jeleztük, április hó 19-én Gyulafehérvárt fogja tartani ez évi közgyűlését. A kongresszus ügybő tárgysorozatával, mint a már eddig jelentkezett tagok számával nagyobb szabásúnak ígérkezik. A kongresszuson való részvételüket a gyulafehérvári tanári testület tagjaik kívül bejelentették: **Brassóból:** Gyárfás J. Tihamér dr., **Kolozsvárról:** Sillye Béla, **Ujvághy József** és **Tersztyánszky Sándor**; **Csikományóról:** Nagy Gyula és **Rés János**; **Kézdivásárhelyről:** Hassák Viktor, **Biró Lajos**, **Török Sándor**, **Tóth Balázs**, **Erőss József**, **Horváth Cyrill**, **Asbóth Viktor**; **Marosvásárhelyről:** Rettegi Géza és **Czibalmos József**; **Szekelyudvarhelyről:** Burger Artur, **Embergy Árpád**, **Fröhlich Ottó**, **Jaklovsky Dénes**, **Jancsó Béla**, **Kovács János**, **Szász József**, **Szemlér Ferenc** és **Tamás Albert**. Az erdélyi római katolikus státus, mint főhatóságot értesülésünk szerint **Pál István**, apát-kanonok, státusi előadó fogja képviselni a tanári közgyűlést. Eddigi bejelentések után is tehát eléggé látogatott lesz a gyulafehérvári tanári kongresszus, amelynek pedagógiai munkája elé méltó várakozással nézünk.

— **Tanulmányozás.** A husvétii szünet rendszeren hoz mindig néhány tudós kutatót az egyházmegyei központba. Most **Veress Endre dr.**, kolozsvári tanár és lektáros a Báthoryak korabeli erdélyi jezsuiták aktív és levelezéseit tartalmazó sajtó alatti kötetéhez római gyűjteménye kiegészítésül kutatót a káptalani levéltárban, amelyben igen fontos egykorú leveleket és felvilágosításokat talált. Ugyancsak vele egy időben folytatódó kutatásokat végzett az erdélyi egyházmegye történeti adatai után **Temesváry János dr.** Eddigi munkálkodásának eredményeképp már megjelent a bárósisággal kitüntetett erdélyi püspökökről szóló tanulmánya, amelyet legközelebb ismertetni fogunk.

— **Régi emlékek.** A Fogarassy-alaptól a gyulafehérvári kath. egyetem céljaira megvásárolt régi törvényszéki épület egy részét már lebontották, s ez alkalommal a régi fejedelmi várnak egy eddig elrejtett bástyafala lett láthatóvá. A régi fejedelmi várból a III. Károlyféle mostan is létező, de már erőd jellegét veszített várnak építkezése miatt csak nagyon kevés emlékjele maradt, úgy hogy azoknak a történelem részére való megmentése megérdemli az illetékes körök leggondosabb utánjárását.

— **Római ásatások Marosportuson.** A mai Gyulafehérvár területén létezett régi római Apulum földje sok, a tudományra nézve még igen értékes maradványt rejt kincses öleiben. A **Colonia Apulensis** területén, mely a mai Marosportus városrészt helyén volt, most kezdődtek meg a szakszerű római ásatások. **Cserni Béla dr.** jelentésére a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége államsegéllyel támogatva a fontos ügyet az alsófehérmegyei történelmi régészeti és természetudományi egyesületet bízta meg az ásatások vég-

zésével. Az államsegélyhez járult még Gyulafehérvár sz. kir. város 500 kor. ásatási segítsége, amelyet **Novák Ferenc**, polgármester előterjesztésére lelkesedéssel szavazott meg a város képviselőtestülete a monografia alaptól: ezzel valóban megfelelő célra fordítják a város monografia alapjából vett összeget, mert ezen ásatások a legfontosabb adatokat szolgáltatják a város régi helyrajzához. Az ásatások a földtulajdonosok jóindulatú viselkedésével már megkezdődtek, több érdekes római épületrészt hoztak felszínre és a régészeti tudományra nézve kedvező eredményeket helyeznek kilátásba.

— **A gyulafehérvári múzeum fejlődése.** A nagyszámú római köemlék, amelyekkel a gyulafehérvári múzeum értékesen gyarapodik, a szük múzeumi épületben nem talált már védett helyre, hanem annak udvari bejárata előtt állkellő csoportosításban, kitéve az időjárás viszontagságainak. Ezen kedvezőtlen körülményre a buzgó múzeumigazgató, **Cserni Béla dr.** föl hívta volt a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének figyelmét, amely azonnal sietett a múzeum segítségére és a bemutatott terv alapján a köemlékek védelmére építendő külső lapidárium költségeire 1633 kor. rendkívüli államsegélyt utalványozott a múzeumnak. Megemlítjük még itt, hogy a múzeum köemlék gyűjteménye bőven gyarapodik ősi székesegyházunk restaurációjából, mert annak falába igen sok faragványos és feliratos római követ találnak beépítve.

— **† Daniél Ferenc.** Március hó 28-án temették el Marosvásárhelyt **Dániel Ferenc** volt mósoni földbirtokost, a marosi esperesi kerület státusgyűlési világi képviselőjét. Széles körben vasszorgalmáról, nagy emberbaráti szeretetéről, puritán jelleméről ismeretes férfiú volt. A valódi katolikusnak erényei ékesítették és édesítették meg napjait, egész életét, tudniillik: a józanság, igazságosság, ájtatosság. — Több, mint húsz év óta méltán képviselte a marosi esperesi kerületet a státusgyűlésen, tevékeny részt vett az üléseken, élénk figyelme kiterjedt mindenre, észrevette még az összegelési hibákat is az igazgatótanács jelentésében. — Nagy időkét élt, mindenütt megállotta helyét úgyis mint valódi hazafi, úgyis mint a kath. egyház hű fia. 1893. évben történt, midőn az egyházi politikai törvények erőltetése alkalmával az akkori kormány a vármegyénél bizalmat rendelt meg, hogy a legfelsőbb helyen azzal bizonyítsa, hogy a nép a polgári házasságot akarja. — Marostordavármegye székházában **Pap János**, most nyugalmazott esperes-plébános nagyszabású hitvallói beszédet tartott folytonos ellentmondások és viccelődések között a házasság szentsége mellett. — **Dániel Ferenc** volt az, ki sziklaszilárdan állott **Pap János** mellett, szavazott a bizalmat szavazó indítvány ellen. Főgondnoka volt a szekelybői és jobbagyfalvi egyházközsegeknek, apostoli főszindikusa a sz. Ferencrendnek. Nagy jötevője a szekelybői templomnak. Ott volt mindenütt, hol a jó ügy mellett tenni kellett. A vármegyei életben is élénk részt vett, annak gazdasági ügyeibe különösen jótékonyan folyt be. Nyugodjék békében. Áldott lesz közöttünk emléke.

— **Petőfi emléktábla Nagyszébenben.** Nagy nemzeti hősnöknek és a szabadság halhatatlan költőjének nagyszébeni tartózkodását Nagyszében városa és Szében vármegye közönségének közadakozásából emléktáblával örökítik meg, amelynek leleplezési ünnepsége április hó 23.-án lesz. A bizottság élén **Walbaum Frigyes**, Szébenvármegye főispánja, **Szászispánja**, **Kedves István** és **Szilágyi Gyula** álla-

nak. A leleplezési ünnepségen Szilágyi Gyula tartja az ünnepi beszédet s az emléktáblát a város nevében átveszi Dörr Albert polgármester. A leleplezési ünnepséget Petőfi-matiné követi a városi színházban. Ennek gazdag műsora lesz. A nagyszabású Magyar Dalkör előadja Petőfi-Egressy: „Talpra-magyar“-ját; a megnyitót Ferenczi Zoltán, egyetemi tanár, a Petőfi-Társaság elnöke mondja, utána Farkas Pál dr. országgyűlési képviselő „Über Petőfi“ címen német nyelvű előadást tart, majd Nengebauer László két előadást tart: magyarul „Petőfi Bécsben“ és németül: Petőfi versek. Végül szavalni fog Jászai Mari Petőfi verseiből és a magyar dalkör elénekli Petőfi Honfidalát. Szép hazafias ünnepség lesz ez, amely a magyarság ügyére minden esetre kedvező befolyást fog gyakorolni.

— **A Kath. Sajtóegyesület** levélzáró-bélyegeinek új sorozata most hagyta el a sajtót. A nagy gonddal és igazi műveléssel készült bélyegeket művészi keret középen Magyarország nevezetesebb székesegyházaink és templomaink sikerült képe díszíti. Az ősrégi pannonhalmi monostor, a jaáki apátsági templom, a kassai dóm, az esztergomi bazilika, a pécsi, váci, gyulafehérvári, kalocsai és szombathelyi székesegyházak, a lipótvárosi Szent István bazilika és a koronázó Mátyás-templom kerültek ez alkalommal sorra s mint halljuk, az egyesület esorozatát még bővíteni fogja, mielőtt a most készült bélyegek elfognak. Az új bélyegeket négyféle színben (vörös, zöld, acélkék és barna) készültek s minden iv tartalmazza az összes fentebb felsorolt képeket. Amellett az árak mesésen olcsók, mert darabonként csak 2 fillérbe kerülnek. Megrendelhető az összegelőzetes beküldése ellenében a Kath. Sajtóegyesület központi irodájában (Budapest, IV. Ferenctek-tere 7.), ahonnan bérmentve küldik meg a rendelőknek. A megrendelhető legkisebb mennyiség egy felív (60 darab) és ára 1 K. 20 fillér. Több egész ívet kitévő megrendelésnél a színek mindegyikét megkapja a rendelő! — Az összeg beküldése alkalmával jelendő, hogy a pénz levélzáró-bélyegeket küldtetett. — Igazán minden keresztény embernek kötelessége volna e bélyegek vásárlása és terjesztése, amint hogy egyházi hivatalaink is használhatnák e bélyegeket hivatalos levelezéseik alkalmával. A bélyegeket befolyt összegeket az egyesület a katolikus lapok támogatására fordítja, ezzel is bizonygatván adván annak, hogy fillérekkel is szolgálhatjuk a jó ügyet.

— **Pályázatok.** A IV. számú püspöki körlevél a magyar királyi kincstár kegyurasága alatt álló zalatnai, a hitközségi kegyurasága alatt álló gyergyószentmiklósi latin szertartású, s végül a szabad adományozású csikszentmihályi, ehedi, futásfalvi, szőkefalvi és tövisiplébániákra pályázatot hirdet, amely április hó 25-én fog lejárni. Fölhívjuk erre az érdekelteket szíves figyelmét.

— **Egyházmegyei kisegítő alap.** Az erdélyi egyházmegyei papság az egyházmegyei kisegítő-alapba befizetett az 1910. évben 348340 kor.-t, a Szent László Társulat javára pedig összesen: 60586 kor.-t.

— **Az erdélyi egyházmegyei papi nyugdíj alap.** Az alap vagyoni állása ez évi IV. sz. püspöki körlevél szerint 50646016 kor. volt az 1911. év elején. Az alapnak az 1910. év folyamán 12143903 kor. bevétele és ugyanannyi

kiadása volt. Nyugdíjat élvezett 24 nyugalmazott lelkész 3232965 kor. összegben.

— **Megvan!** . . . mi van meg? A feminizmus első diadala. Rockstade kisasszony a világot bámulataba ejtő merész lépéssel benyitott a norvég parlamentbe — mint a női emancipáció — első láncszeme — az első „h o n m a m a.“

— **Adakozunk a tüdőbetegeknek!** A válás- és közoktatásügyi miniszter 804/eln. szám alatt körrendeletet bocsátott ki valamennyi tanfelügyelőséghez a József kir. Herceg Szanatorium egyesület javára rendezendő irgalom gyűjtés tárgyában. A miniszteri rendeletből közöljük a következőket. „A sanatoriumi egyesület kifejtette előttem, hogy az adományok beküldetése céljából az iskolákhoz postatakarékpénztári befizetőlapokat küld, melyeket az önkényesen adakozni kívánó tanulók maguk állítanak ki irgalomfilléreikről. Az egyesület ötlete népnevelési szempontból is előnyös, mert a tanuló ezzel a gyakorlati életben oly gyakran elkerülhetetlen áttalálási móddal egy emlékezetes jöltevés kapcsán már az iskolában megismerkedik. Az egyesület számolt a didaktikai szempontokkal is, a befizetési lap helyes kiállítását mutató szemléltető táblát készített, melyet Címed és a felügyeletére bízott minden iskola megfelelő számában közvetlenül az Egyesülettől fog megkapni. A József kir. Herceg Szanatorium Egyesület számos tanárt, tanítót, óvónót és ezek családtagjait gyógyította és gyógyítja sanatoriumában, s ha az ifjuság nevelői Címed lelkesítő szövegét jószívvel támogatják az egyesületet: annál több, a tanügy szolgálatában álló beteg embertársunknak adhat helyet a gyógyítóházában.“

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* „Élet.“ Az „Élet“ 15. száma gazdag és változatos tartalommal jelent meg. Kiemeljük belőle a Vasárnapi levelet. Legionernek „Az utolsó frank“ című novelláját és Gyáli Bella „Zsuron“ című elbeszélését. Verset Sik Endre fordításában Paul Verlaine-től talál az olvasó. Kanizsai Ferenc a Képzőművészeti Társulat jubileumáról írt cikket. Kiemeljük még Szecső Vilmosnak „Tavaszi a temetőn“ című elbeszélését és Janeironak szellemes és ötletes krónikáit. A többi rovat is tartalmas, eleven és gazdag, az illusztrációk tömege pedig művészi és elsőrangú. Az „Élet“ szerkesztője és kiadóhivatala Budapest, VII. Damjanich utca 50. sz. alatt van.

* **Ingyenes fürdőkalauz.** A magyar fürdők felvirágztatásának ügyét legrégebben szolgálja a „Fürdők és a nyaralóhelyek“ című magyar fürdőkalauz, melynek XV. évfolyama dr. Fodor Oszkár gondos szerkesztésében most hagyta el a sajtót. A díszesen kiállított és számos illusztrációval tarkított könyv hű tükrökre magyarországi fürdőviszonyoknak. A művet nemcsak ingyen kapja bárki, aki a „Fürdők és nyaralóhelyek“ kiadóhivatalához Budapest Dohány-utca 39. fordul, hanem a könyvet a kereskedelemügyi miniszter egy rendelete folytán az államvasutak összes kocsijaiban is elhelyezi a kiadóhivatal. A „Fürdők és nyaralóhelyek“ az egyetlen magyar fürdőkalauz, mely kizárólag 20 fillér portódíj ellenében egész éven át bárkinek ingyen áll rendelkezésére.

TAN- ÉS NEVELÉSÜGY.

Tanítóink tavaszi vándorgyűlése. A maroskerületi római katolikus tanítóegyesület közgyűléseivel egybekapcsolva tavaszi vándorgyűlést fog tartani Nyárádselyén f. április hó 27-én a róm. kath. iskolában. Mindenesetre tanulságos lesz a gyakorlati tanítás, amelyet a vándorgyűlés résztvevői előtt Pap Gyula és Imre Sándor tartanak. Az ilyen nyilvános tanításoknak valóban mintatanításoknak kellene lenniök, amelyeknek tervezetét és kivitelét módját ajánlatos írásba foglalni és már a tanítás előtt a bírálóknak rendelkezésére bocsátani. A tanító munkájának ugyanis igazán művészetnek kellene lennie, s az előadás és közlés művészetével a tanító minden szavában, sőt még hangjában és mozdulatában is annak a kijelölt célhoz vezető tervszerűségnek kell érvényesülnie. Praktikus értékűek a gazdag tárgysorozat előadásai. A tejszövetkezetről fog értekezni Bolykó Máté. Olyan hasznos téma ez, hogy arról már nálunk nemcsak értekezni kellene, hanem a szövetkezetet minden tanítónak és papnak vállalva meg kellene alakítani, mert ebből úgy népünknek, mint nekik maguknak jelentős hasznunk lenne. A tanítói fizetés ügyét Osváth Miklós, s a nyugdíj revízióját Ferenc Sándor ismerteti. Felolvasást tart Pál Lajos. A közgyűlésnek a szokásos tárgysorozat lesz. Az egyesület elnöke, S. Kovács Pongrác, jegyzője pedig Osváth Miklós. Reméljük, hogy ez a vándorgyűlés nem marad csak a szavak mezején, hanem a jó hatásában átmejj majd a tettek munkás terére is.

* **Egy kis megróvás.** Származik pedig ez a Székely Tanügy-től. Megrójja pedig a Székely Tanügy a „szentföldi“ (a marosi esperesi kerület egy részét hívják Szentföldnek) tanítókat, hogy külön csoportosultak és egyuttal a megyei tanítóegyesületbe is nem állottak be; hibáztatja továbbá, hogy csak Magyarország kath. tanítóegyesületeihez intéztek felhívást soruk javítása érdekében.

Felvilágosíthatjuk a Székely Tanügyet, hogy az erdélyi egyházmegye tanítóegyesületei nagyon régi keletűek, egyik-másik már közel negyvenéves multtal dicsekedhetik. Ha a tanítók többségét tekintjük, úgy néhány megyében az állami és községi tanítóknak kellett volna a kath. egyesületekhez csatlakozniok, mert hiszer tudvalevő dolog, hogy az állami népoktatás csak újabb időben alakult ki és így kezdetben sok helyt a kath. tanítók tették a többséget. A szentföldi tanítóknak olyan érdekeik vannak, melyeket sem az Orsz. Szövetséggel, sem a megyei egyesülettel nem tudnak elintézni, mivel abban az Orsz. Szövetség és megyei egyesület kéretlen közbelépése csak ronthatna a dolgon.

Miért nem csatlakozik az Orsz. Szövetség a kath. tanítókhöz, ha már minden áron a többség fogalmát akarják erőltetni. Hazánk 16496 iskolájából 5287 római katolikus jellegű, a katolikus vallású tanítók száma is jó egynehány ezer. Elég hatalmas testület ez tehát, hogy a maga érdekében felszólaljon. Ez azonban nem zárja ki, hogy az igazságnak, méltányosságnak megfelelőleg ne úgy járjon el, hogy az az egésznek váljék javára.

Vagy talán azt hiszi a Székely Tanügy, hogy jót tesz azzal, ha azokat, kiket segíteni akar kartársi együttérzésből, felháborítja, elégedetlenségre tüzel. Mert hát mi egyéb a Székely Tanügy évelődése, mint szutyongatás, mikor így ir a szentföldi tanítókról: „Nem hi-

báztatam, hogy külön csoportosultak, mert így parancsolták nekik. "Na, ezt a "parancsoltak"-ot nem kell úgy hangsúlyozni, mert az állami és községi tanítók sem volnának mind a megyei egységekben, ha nem parancsolták a törvény. A "parancsoltak"-ot pedig ne gúnyoljuk ki, mivel az élet és minden állás csupa "parancsoltak"-ból áll. Aki valamely állásra vállalkozik, már előre tisztában lehet és kell lennie azzal, hogy neki foglalkozása körében bizonyos követeleményekhez alkalmazkodnia kell, bizonyos követeleményeknek alá kell magát vetnie. A szentföldi tanítókat ne bántsa tehát a Székely Tanúgy, mivel ők nem érezhették tehernek, ha az állásukkal járó követeleményeknek megfelelnek, azért inkább elismerésre tarthatnak számot.

Apponyi Albert gr. egyetemi tanár.

A tudomány minden igaz barátja örömmel olvassa az egyetemi tanács mult napi gyűlésének határozatát, mellyel egyhangulag hozzájárult Apponyi meghívásához. Apponyi külön, egyedülvaló típusa az embereknek. Igazi karakter, melyreható értelem, csüggedni nem tudó optimista a nagy művészek fájából, a kinek szent a haza, munka az élet. Járt azokon az utakon, amelyeken nemzete évezreden át haladt: hol karddal, hol pálmaaggal, de szívében megdönthetetlen s örök hittel, hogy elnie kell e fajnak, mert mindennél nagyobb hatalom az igazság. Klasszikus szónok, akire igézetten hallgat a világ és büszkesége volna a leghatalmasabb nemzeteknek, — irthon pedig rajta közszóli nyelvét minden zsidóírkász, beleköt, persillalja, gúnyolja egy nyakunkra nőt, mindent áruba bocsátó faj. Ezt a vezéregyéniséget hívta most kathedrára Pazmány egyeteme. — Meghódol előtte az igazságot kereső tudomány. Érzí, hogy ilyen tudásra, tisztá jellemre van szükség ma a charlatánok korszakában. Az egész ország óhajtvá várja a magas királyi döntést.

A modern iskola nevelő hatása. Az eperjesi ev. akadémia ifjúsága a márc. 15-iki ünnepsekre árnyékokot vetett. A Martinovics-kör ünnepélyen az ifjúság nagy tábora szamuzta a nemzetiszín szalagot és tüntetően vörös szegfüvel, a nemzetközi forradalom jelvényével jelentek meg. Elnökük márc. 15-éről azt tartja, hogy az nem a proletárok és a demokrácia ünnepe, hanem a feudalizmuse, a dzsentriké és a hazugsága. Szép kis diákcsomók. Jól nevelhették őket hazafiságra. Vajjon tanultak-e ezek a ficsürok valaha történelmet?

Áthelyezés. A vall. és k. miniszter Somogyiné Barsay Agnes dévai áll. el. isk. tanítónt a kolozsvári áll. el. iskolához helyezte át.

Kinevezés. A vall. és közokt. miniszter Marthe Anna és Hajtman Mária okl. tanítónt a nyáradti illetve a dévai áll. el. iskolához rendes tanítóntévé nevezte ki.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Értesítés a szives munkatársak részére: Soóthy Gyula szerkesztőnk távollétében a lapszerkesztést Kárpiss János, főgimn. tanár vezeti és arra kéri a mélyen tisztelt vidéki munkatársakat, hogy a lap tartalmát illető közleményeiket a helyettesítés ideje alatt nem Soóthy Gy. szerkesztő úr címére, hanem a "Közmuvelődés Szerkesztőségére" vagy a helyettesítő címére küldeni sziveskedjenek, különben megtörténhetik az, hogy idején beküldött szives közleményeik a postafordultával haladékokat szenvednek, illetőleg a kellő

időre elkésnek. Öszinte üdvözléssel mindnyájuk jóindulatú támogatását kérem!

T. L. Ezen számra későn jött. Jövő számban hozzuk. Üdv!

Akik egyedül a hitért élnek. Közölni fogjuk, csak türelem!

Irén meghalt. Tavasz. Az uralkodó gondolatot, amelynek az egészét át kellene fognia, nem találjuk az írásában. Irni csupán azért, hogy írjunk, nem elég. Valami magasabb szempontot mindig szem előtt kell tartani.

Kuliszahangok. Kissé zavaros. Nem alakul ki tisztán a gondolata.

A legelső pálinkafőző. A fordítás nehézkes és nem magyaros. Különbö is úgy emlékszünk, hogy Tolstojnak ez az elbeszélése valamikor régen már megjelent a K-ben.

Aki oly ujságokat vagy más iratokat olvas, melyeket valásellenes emberek irnak, saját lelkén követ el öngyilkosságot. Stolz Albán.

Közgazdaság.

Az első Leánykiházasító Egyesület, mint szövetkezet gyermek- és életbiztosító-intézet március tizenkettődiken tartotta Vittmann Mór dr. alelnök vezetése mellett 48-ik rendes közgyűlést. Az 1910-iki üzletvég emelkedő eredményt hozott, amennyiben 2,708.750 korona összegű biztosítással többet kötöttek az elmúlt évben; a biztosítási állománya a kifizetett esedékessége és törlések levonása után 74,371.322 koronára emelkedett, mely állomány az 1,440.463 korona 78 fillér összeggel növelt 17,553.478 korona 72 fillér összegű díjtartalek által fedezetet nyer. A biztosítási alap változatlanul 200.000 korona, az árfolyamkülömbözetit tartalék 43.808 korona összegben van feltüntetve. A hivatalnoki nyugdíjalap 339.646 korona 49 fillér összegről 389.604 korona 26 fillér összegre emelkedett. A közgyűlés a hivatalnoki kar hű és buzgó működésének elismerésül az idén is 6000 koronát szavazott meg. Beállott esedékességek címén a mult évben 1.538.706 K. 02 fillér az 1909. évről 57.545 K. 12 f. összeggel több fizettettki. A díj- és illetékbevitel 3,529.288 K. 65 fillérről 3,834.286 korona 32 fillér összegre emelkedett, tehát 304.397 korona 67 fillér összeggel növekedett, a kamat és házberjövdelem pedig 733.896 korona 85 fillérről 797.705 korona 01 fillerre szaporodott. Az intézet vagyona 19,212.100 korona 86 fillér tesz ki, melyből 11,094.885 korona 66 fillér elsőrangú értékpapirokban, 8,117.215 korona 20 fillér pedig bank- és takarékbetétben, 3 négyezerleves sarokban stb. fedezeten leli. A mérleget és az igazgatósági jelentést egyhangúan-megelégedéssel elfogadták és a felmentvényt megadták. A jelentés megemlékezik korán elhunyt érdemű főorvosáról, Somogyi Lajos dr.-ról, majd rámutat az alapszabályok nélküli pontjának szükségessé vált módosítására, melyek közül az intézet címének helyesbítése a legfontosabb. A hosszú, elavult és az intézet működési körének meg nem felelő címre jogosan mutat rá a jelentés és javasolja az Unió élet- és gyermekbiztosító-intézet mint szövetkezet cím fölvetését. A közgyűlés az intézet címhelyesbítésére, valamint az egyéb alapszabálymódosításokra vonatkozó igazgatósági javaslatokat egyhangúan elfogadja.

TÖKÉT szerezhet magának, aki pályanyertes megtaláló — problémáinkat megfejti. Ingyen küldi szét a patent újdonságok nemzetközi kereskedő társasága.

C. Kröggel & Co. Cöln am Rhein.

Támogassuk szívvel-lélekkel, vagyis tolla és pénzünkkel az egyházmegegyénk érdekeit szolgáló ezen egyetlen lapunkat.

A Dr. G. SCHMIDT

főtörzs és tisztiorvos fele

FÜLÖLAJ

Gyorsan és alaposan gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 4 K. Török József gyógyszerára Budapest, Király-u. 12.

Szőlő-oltványokat

szálitamerikai sima és gyökere reszszöket különféle fajokban, fajtis-

aságért jótállva, legdúsabbválasztékban a márevek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert: Küküllőmenti első szőlő-oltvány telep.

TULAJDONOS:

CASPARI FRIGYES.

Medgyes 75. sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett **éhsmerő levelek**, ekkélfőga minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó- nint írásbelileg felzónyságot szerzhethet magának **fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.**

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civilek öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, baldachinok, miszitrans ruhák, zselők, lobogók, karingek, **sbák, kehelyruhák** stb. készíttönek.

Nem kell sem-Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközölnék.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —

100 évben csak egyszer

van alkalom gyümölcsfákat és másféle faiskola terméket **ily olcsón és jó minőségben** venni. Senki se mulassza el tehát ezt a kedvező alkalmat, s rendelje meg a szükségeseiket **azonnal** az alábbi árjegyzék szefint ameddig a készlet tart.

Gyümölcsfák, Diszcserjék, Tüleve-lűfák, Vadoncák a faiskola teljes kitakarítása miatt **mélyen leszállított áron** kaphatók.

Caspári Frigyes és Társa

faiskola, Medgyes. Nagyküküllő m.
Arjegyzék kívánatra bérmentve.

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásowszky Efraim

műharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajánlja a főtisztelendő minden felekezetheli magas papság, egyházközség és tkts. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elválllja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becseselését. Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét feleében kir. szabadalommal kiúntetett vaskoronás felszerelését felelőség-mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök azonnal.

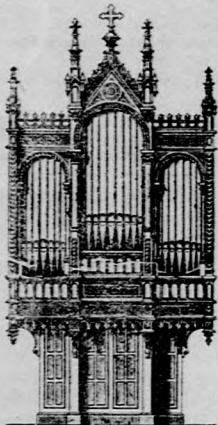
Tisztelettel **Andrásowszky Efraim.**

NARANCS

vérzős catániai legeslegjobb minőségű ötkilós postakosárral 3.— K., eredeti kosárral 100 darabbal 5.20 K., eredeti ládával 180 avagy 150 darabbal 7 K., eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 koronaért. **Muskatnarancs** verpiros primissimó minőségű szép nagyok eredeti ládával 100 avagy 80 darabbal 8 K., eredeti ládával 200 avagy 160 darabbal 12.50 koronaért. **Sarga tajnarancs** messinai méz-édes ötkilós postakosárral 2.80 K., eredeti ládával 180—150 darabbal 5.25 K., eredeti ládával 300 avagy 200 darabbal 10 korona. **Citrom** elsőrendű ötkilós postakosárral 2.40, eredeti ládával 180 darabbal 5.—, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 9 K. **Karfiol** esodaszép fehér ötkilós postakosárral 2.50, eredeti kosárral 18 darabbal 4 korona. **Füge** kiskoszorú idei különként 50 fill. **Szentjánoskenyér** mezes különként 30 fillér. **Arachid** amerikai mogoró héjas, cukrászkó sütemény készítéséhez használják, különként 80 fillérjével, tizkiló vételnél különként 70 fillér. **Mogyoróbel** levantei kimérve különként 170 fillér. **Datolya** Cablat különként 86 fillér, francia berber datolya kimérve különként 2.20 K. **Malagaszőlő** extra Royanx kimérve különként 2.50, francia héjas mandula különként 2.30 K. **Loucumfüge** primissima egy es ket kilós ládikákban különként 1.10 K. **Cukrozott gyümölcs** bozeni kiváló szép vegyes egykilós ládikával 4.40 K. **Mazsolaszőlő** világos kimérve különként 2.— koronaért szállítja utánvétellel bérmentetlenül az **Agriumen deli gyümölcs nagykereskedése** Budapesten, Szarka-utca 7. Tessék előnyarjegyzeket keni friss gyümölcsökről, deli gyümölcsökről, korai friss fozelekekről és idei zöldségmüekről.

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

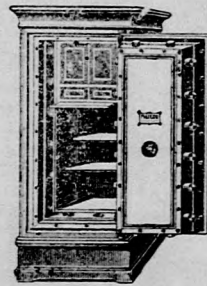
teljesen újonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabásu orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal ...

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-István-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldetik. ■■■■ Telefon 103-71.